

Sík Sándor: A keresztút

I. Stáció

*A Rend és a Szabadság védelmében,
Törvény és Birodalom érdekében,
A Cézár és a Jehova nevében:
Az ítélet kimondva fejére.
Íme az Ember
Indul a Koponyák Hegyére.*

Kétezer éve:
A Rend és a Szabadság védelmében,
Törvény és Birodalom érdekében,

A Cézár és a Jehova nevében
Mindennap új-új pálca töretik.
Íme az Ember, a nyomorult Ember
Ítéltetik és öletik.

Halljátok-e az ezredeken át
Az el nem múló ítélet szavát?

Hol hangzik el? ki szövegezi meg?
Mindegy, testvérek, az ítélet egy,
Mert egy az Ok és az Értelem
Egyik neve Igazság, a másik Kegyelem.
Minden halál és minden szenvedés
Egy úton jár és egy irányba néz:
Vérhullás nélkül nincs engesztelés.

Az ítélet, a nagy Szentencia
A bűn törvényes, egyszülött fia.
Ó bűnösök, mi kik bűnben születtünk
És bűnt szülünk minden lehelletünkkel:
Az ítéletet, mely harsog felettünk
Bizonyhogy magunk nemzettük fejünkre.
Krisztus ostorát éjente-naponta
Eleitől hány ember bűne fonta,
S hányé ólmozza makacsul manap!
Melyiknél lennék makulátlanabb?
A bűn tajtékoz minden nap körül,
S az ítélet a bűn méhében ül.
A bűnök óceánja végtelen:
És mely bűntől vagyok szeplőtelen?
Ki ellen szól az ítélet, ki ellen?
Minden embernek minden bűne bennem,
Gyümölcsként, virágként vagy csíráképpen:
Ahhoz kiált, aki az anyaméhben
Szólítja szabadságra a magot.
És minden bűnért felelős vagyok.

A szomszédomnak nem volt kenyere,
S nekem jóval a tányérom tele.
Rám nézett, és a szívem megesett,
Nem adtam mégsem, csak egy keveset.
S ha bőven is, csak a selejteséből,
Ha javából is: csak a fölöséből.
Ha meg egyszer a magamét feleztem,
Már úgy hittem, hogy érdemet szereztem,
S az igazságos mennyei Király

Kezeiből a jutalom kijár.
S bár tudtam: tettem csak annyira méltó,
Mint a gyermeké, aki cukorért jó,
A mézes szájjal mégis megmaradt
És meg-megveregettem vállamat.
Holott a szomszéd... s mind az éhesek...
Uram, vállalom az ítéletet.

Mindenkiét, Uram, mindenkiét!
Az egyik ember bűne a beszéd,
A másiké a csend, a cimborás.
Kárhozatra vet a káromkodás,
De sok meg azzal lesz pokolra méltó,
Hogy meg nem zökken ajakán a szép szó.
A béke is bűnné válhatik,
Ha Isten dörgeti villámain,
És elgáncsolhat avval is az ördög,
Hogy olykor bele nem vágta az öklöd
Egy-egy arcba, melyen a gyűlölet
Az Isten-kép megcsúfolója lett.
Vétkezhet azzal is a tunya szellem,
Hogy vétlen marad a vétkező ellen.
Hát hol az ember, hogy bűnös ne lenne?
S hol esett bűn, hogy én nem voltam benne?
Ha minden ember a felebarátod,
Feles akkor az áldás meg az átok,
Közös az érdem, a bűn is közös:
Mindenkiért mindenki felelős.

Te is, testvérem, én is az vagyok
És vállalnunk kell a gyalázatot.
Az emberiség péntek-éjszakáján
A mi késünkön vérzett el a Bárány.
Mikor Pilátus eltörte a pálcát,
Mi tartottuk a mosakodó-tálcát,
Hogy mossák kezét meggyalázott székén:
Mi ordítottuk rekedtre a gégenk:
Feszítsd meg őt! és Mirajtunk a vére!
Mi kergettük a tagadásba Pétert,
És a vigyorgó szolganép előtt
Mi tagadtuk meg háromízben Őt.

Arcába köpni mi voltunk serények,
Mi sürgölődtünk - nagyzsoldú legények -
Ólmozott szíjjal vérét ontani.
Mink a lator is, a baloldali,

Ki a kereszten is káromkodott,
És mi vagyunk Júdás, az áruló
Júdás, kinek meg nem születni jobb.

Születtünk: emberek vagyunk.
Emberk vagyunk: bűnösök vagyunk.

Te, ki az ítélőn ítélsz,
De bűne bánójával könnyezel,
Halld elfúló szavam:
Csak egyedül ne, csak a Bárány
Nyomán indulhassak oda,
Hol elejétől fogva vár rám
Keresztemmel a Golgota!

II. Stáció

Megroncsolt testtel, homloka tövisben,
Indul az útnak az elítélt Isten,
Vállán a kereszttel.
A kezemet, Uram,
Jaj, a kezemet soha ne ereszd el!

Hát én is immár idáig elértem!
A teljeskorig most lett, hogy megértem:
Jön, jön felém már a kereszt,
Elment előttem a Fájdalmas Ember
A nagy kereszttel és azt mondta szemmel:
Itt van: szeresd!

Érzem, hogy nő ki vállamból keresztem.
Én nem kívántam, ó én nem kerestem:
Ha fölsejlett a fájdalom,
A színétől is félve oldalogtam,
És dideregve bűnbánón vacogtam,
Hogy nem bírom.

És mostan imhol megtermett magától.
A reggeltől-e, vagy az éjszakától?
Mindennap újra megterem.
Még álmomban sem láttam eddig arcát,
És mégis-mégis: énnekem faragták,
Megismerem.

A történelem volt a faragója,
A rámköszöntött getszemáni óra

Vérizzadása szülte meg.
Amitől eddig megóvtak a mennyek:
A Benső Éjnek hogy mélyére menjek, -
Most küldenek.

Ó én kezdettől rámszabott kereszttem!
Elfogadom, Uram, de hogy szeressem?
Tán igazabban ölelem,
Ha engeded, hogy azoké lehessen,
Akikért ezt az életet szerettem,
A kegyelem.

Hadd indulok hát a keresztes útnak!
De a gyengének, de a nyomorultnak
Uram Jézus, Te adj erőt,
Vagy elbukom az első durva szónál.
De hiszen minden stációnál
Te jársz, Uram, szolgád előtt!

III. Stáció

*Terhe alatt a szörnyű fának,
Terhe alatt a tenger bűnnek,
Mik láthatatlan madarakként
A két keresztes ágon ülnek,
Terhe alatt a világ elejétől
Világ végezetéig minden rossznak:
Az Úr leroskad.*

Ó porig megalázott Jézusunk,
Hát itt a porban, itt találkozunk!
Ó be mienk vagy! Most rád ismerek!
Leroskadt Isten, roskadt emberek.
Ó emberebb te minden embereknél,
Vérünk és húsunk, emberfia, testvér!
Verejtékünk hordod és vérhullásunk:
Ó hogy szeretünk - ó hogy megalázunk!
Patkók alatt és korbácsok alatt
Arccal csókolod a véres sarat,
Lába elé terülsz a csőcseléknek,
Föl sem nézhetsz már arcába az égnek.
Nem tűrjük el, hogy föntebb légy minálunk,
A magunk szennyes szintjére cibálunk.

Ó tudjuk jól: nem a szegény keresztől,
Nem testi kintől, hogy lábad meging:

Századokon, ezredeken keresztül
Zuhognak rád a bűnök: bűneink.
Az én bűneim ülnek a kereszten:
Esned kell, Uram, mivel én elestem.
Én voltam, aki elgáncsoltalak.
Ó hogy szeretlek, - ó hogy bántalak!

De hogy bánthatlak, hogyha úgy szeretlek?
És ha bántalak, hogyan szerethetlek?
Így volt akkor is, ama régi órán,
Amikor legelőször csapott a Gáncsvető rám.
Az érthetlent ki értheti meg,
Az első jajt, első elestemet?
A gyilkos dallamot megrebbenő szívemben,
Lent, énem hajszálgökörei alján,
Mely legelőször ringatott el csalfán
A bűn végzetes félálmába engem.
Mi lehetett az első buktató?
Cukor? Gyümölcs? Füllentés? Durva szó?
Vagy egyszerűen a rossz unalom?
- Olyan nagyon régen volt! nem tudom.
Csak azt tudom, de azt erős bizonynyal,
Hogy megbántani nem akartalak.
És mégis: tudom és tudtam, iszonyval,
Hogy megbántottalak.
Talán nevét sem tudtam még a rossznak,
S prédája lettem valami Gonosznak.
Valami hangnak, amely sohasem
Szűnt el azóta bennem zümmögni csendesen:
Zümmögni egyre, ami jól esett,
Ami édesség, ami élvezet,
Ami könnyű, amivel nincs vesződés,
És legfőképpen: semmi felelősség.
Ismeretlen hang volt és érthetetlen,
Nem az én hangom, nem is énbőlőlem:
Mindenestül más, idegen.
És mégis, mégis, mégis énbőlőlem:
Én lettem más, én lettem idegen,
Más is és idegen is: érthetetlen.
Csak azt tudom, hogy kettévált a lelkem,
Hogy amit nem akarok: akarom,
És hogy kettőnek lenni fájdalom.

Azóta így van: megyek Teutánad,
Megvárásolt vas a mágnes felé,
- Hova mennék? az Ige titka nálad,

Az életé, az én életemé, -
S egyszerre csak elfut a föld alólam,
Hurok rántása lépő lábamon:
S fekszem a földön, élettelen ólom.
- Akartam? Nem akartam? Nem tudom.

Arcom meg-meglegyintik angyalok:
Szépség, Igazság, izzó látomások,
Elsuhanó szárnyakkal rám suhog
Minden bizonynál bizonyabb hívásod.
Megyek feléjük, mint az alvajáró,
A látás józan mámora előtt,
Hét nap járom a tiszta fényözönt:
Nyolcadnap reggel lomha szürke háló
Égen és földön, lépteim nyomán
Langyosan ásít álmos ingovány,
Zöld békanyál a köntösömre loccsan,
Pedig szemem fönnjár a csillagokban.
Lábam a lucskot, szemeim a fényt
Egyszerre isszák: melyik vagyok én?

És melyik leszek holnap s azután?
Hogy fölforgassa szívem fenekét,
Hoz-e valaki élesztő ekét?
S jó magot a felmagzott gaz után?
Mert én Uram, ha csak magamra bízna,
Úgy gondoznál el a szép tiszta búzát,
Ugyan nem volna benne köszönet!
Nem, Uram, nem lesz benne örömed,
Hacsak a tenyértörő ekevasnak
Neki nem állsz Te magad is velem,
Ó konkolyölő, szántó Kegyelem.

Mert él és fáj és sír bennem a kettő,
És nincs ami megszabadítson ettől,
Csak a Te véred, csak a Te kereszted,
Csak a Te felém sikoltó elested:
Azért kell buknod, hogy én el ne essem,
Hogy az én kettőm újra egy lehessen.

Hogy büntelen bűn, én első elesésem
Múljon el egyszer végelgyengülésben.
S ne legyen már több, mint egy ködös emlék,
Mint foszló felhő nyári dél-egen:
Fátyla húsén át megérezhetem
A bírhatatlan Teljes Nap kegyelmét.

Te, ki magad bűnömmel eljegyezted
És megölelted értem a keresztet,
Aki megengedted a zuhanást,
De nem azért, hogy lelkem megalázd,
Csak mert a mélyben annál jobban érzem,
Milyen magasban szabta ki a részem:
Mikor rámozdul, mint az út pora,
A másik én veszejtő mámore,
Hozzád kiált a mélyből lompos ajkam:
Akard, hogy úgy akarjam,
És megöleljem én is a zuhanó keresztet
Mondván: Míg meg nem áldasz, nem eresztlek!

IV. Stáció

Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.

Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztjét.

Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölragatta.

Szeges szíjak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.

Szeges szíjak csontig elevenbe.
Jön az úton Szűzmária szembe.

A szeméből mennyek mosolyognak,
De szívében hét tűre pokolnak.

Nézi Jézust, nézi a keresztfát,
Azt a véres, verejtékes orcát,

Azt az Arcot, azt az édes-egyet,
Aki az ő testéből testedzett.

Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,

Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!

Ruhácskát szőtte, fonta, foldta,

Haj pedig már akkor is de tudta...!

Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végképp!

Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.

Nézi, nézi, fátyolodó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.

Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony.

Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztjét.

Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelől a tizenkét apostol,

Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.

Ott piheg a sok mái szegény is:
Édesapám, édesanyám, én is!

Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!

(...)

folytatás: http://mek.niif.hu/01000/01065/html/sik_19.html#h2-656